

17.6.2002

1058/4/00

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Ilkka Rautio

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Riitta Länsisyrjä

MEIJERIM Aidon Viitemäärän Ulosmittausta Koskeva Asia

1

KANTELU

Arvostelette 26.4.2000 eduskunnan oikeusasiamiehen kansliaan toimitetussa kantelukirjoituksenne Kokkolan kihlakunnanviraston ulosotto-osaston kihlakunnanvoudin menettelyä asiassa, joka koskee ns. maitokiintiönne eli meijerimaidon viitemäärän ulosmittausta 18.11.1998 ja sen myymistä pakkohuutokaupalla 30.6.1999. Katsotte, ettei ulosmittausta olisi ulosottolain mukaan voitu suorittaa, koska maidontuottajana viitemäärä oli Teille välttämätön elinkeinonne harjoittamisessa. Koska viitemäärä myytiin irtaimena omaisuutena aiemmin pakkohuutokaupalla myydyistä tiloista erikseen, katsotte, että kihlakunnanvoudin olisi joka tapauksessa tullut myydä siitä puolet valtiolle ja ainoastaan puolet pakkohuutokaupalla. Pyydätte vielä tutkimaan, myikö kihlakunnanvoudi viitemäärän alihintaan.

- - -

3

PÄÄTÖS

Ulosmittaus

Vaasan hovioikeus on 19.5.1999 antamallaan tuomiolla ratkaissut asian siltä osin kuin se koskee viitemäärän ulosmittauskelpoisuutta ja 18.11.1998 toimitettua ulosmittausta. Hovioikeus on hylännyt valituksenne ja asiakirjoista saatavan selvityksen perusteella hovioikeuden tuomio on lainvoimainen. Hovioikeus on ratkaissut ulosmittausasianne sille lain mukaan kuuluvan harkintavallan nojalla. Asiassa ei ole ilmennyt aihetta epäillä, että hovioikeus olisi ylittänyt harkintavaltaansa tai käyttänyt sitä väärin taikka muutoinkaan menetellyt lainvastaisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä.

Tästä syystä en voi puuttua asiaan siltä osin kuin se koskee maitokiintiön ulosmittauskelpoisuutta.

Mitä tulee vasta tässä kantelussanne esittämäännne arvosteluun siitä, että maitokiintiö oli ulosmitattu ja myyty, vaikka se oli Teidän elinkeinonne kannalta välttämätön, totean, että ulosottolain 4 luvun 5 §:n 1 momentin 4 ja 5 kohtien nojalla työvälineisiin rinnastettavat esineet on erotettava ulosmittauksesta, jos ne ovat välttämättömiä velallisen ja hänen elatuksensa varassa olevan perheenjäsenen toimeentulon turvaamiseksi. Säännös ei kuitenkaan koske nyt kysymyksessä olevia oikeuksia. Pidän sääntelyä tältä osin jossain määrin puutteellisena. Edellä mainittujen lainkohtien perusteella muun muassa elinkeinon harjoittamisessa tarvittavat eläimet voidaan kohtuulliseen arvoon erottaa ulosmittauksesta. Näin ollen tuntuukin säännöksen tarkoituksen kannalta ristiriitaiselta, että erottami-

sen piiriin kuuluvat lypsylehmät, mutta lisäksi ei voida erottaa ulosmittauksesta tämän elinkeinon harjoittamisen kannalta välttämätöntä maidon viitemäärää. Saatan tämän käsitykseni oikeusministeriön tietoon ulosottolainsäädännön uudistamista silmällä pitäen.

Minulla ei kuitenkaan ole tältä osin aihetta epäillä ulosottomiehen menetelleen lainvastaisesti tai laiminlyöneen velvollisuuttaan.

Maitokiintiön myynti julkisella pakkohuutokaupalla

Saadun selvityksen mukaan kihlakunnanvouti tarjosi puolta kysymyksessä olevasta meijerimaidon viitemäärästä Pohjanmaan työvoima- ja elinkeinokeskukselle maa- ja metsätalousministeriön meijerimaidon viitemäärien siirtämisestä antaman päätöksen (219/1997) mukaisesti ja noudattaen Keski-Pohjanmaan maaseutuelinkeinopiirin 11.7.1997 kihlakunnanvirastolle antamaan tiedotteeseen sisältynyttä ohjetta viitemäärän myyntitarjouksen esittämisestä maaseutuelinkeinopiirille ja sittemmin työvoima- ja elinkeinokeskukselle. Työvoima- ja elinkeinokeskus kuitenkin hylkäsi myyntitarjouksen. Kihlakunnanvouti pyysi työvoima- ja elinkeinokeskukselta vielä virka-apua viitemäärän myymiseksi. Virka-apupyyntöönkään ei suostuttu. Työvoima- ja elinkeinokeskus ilmoitti 28.6.1999, ettei se voinut auttaa asiassa.

Viitemäärän pakkohuutokaupassa ostaneet henkilöt, jotka olivat ostajina myös kiinteistöjen pakkohuutokaupassa, hakivat viitemäärien yhdistämistä kyseiseltä työvoima- ja elinkeinokeskukselta, joka ei suostunut pyyntöön. Ostajien valituksesta maaseutuelinkeinojen valituslautakunta totesi kuitenkin 20.1.2000 antamassaan päätöksessä mm., että ottaen huomioon edellä mainitun hovioikeuden lainvoiman saavuttaneen ratkaisun maitokiintiön ulosmittauskelpoisuudesta ja sen, että tämä ratkaisu oli sittemmin huomioitu maa- ja metsätalousministeriön yleiskirjeessä nro 98/1999, viitemäärä voidaan ulosmitata irtaimena omaisuutena eikä tuottajan suostumusta viitemäärän myyntiin voida edellyttää ulosmittauksen jälkeen. Lautakunta katsoi, että viitemäärän yhdistämisessä peltoalaan tuli soveltaa siirtomenettelyn osalta edellä mainitun maa- ja metsätalousministeriön päätöksen 5 §:ssä säädettyä tapaa. Näin ollen lautakunnan mukaan viitemäärä tuli yhdistää valittajien tilojen viitemääriin säädettyä menettelyä noudattaen ja luovutukselle asetettujen ehtojen mukaisesti. Se, että viitemäärät oli myyty pakkohuutokaupalla ei valituslautakunnan päätöksen mukaan vaikuttanut ostajien oikeusasemaan. Näin ollen myös tämä myyntitapa oli näissä olosuhteissa mahdollista.

Edellä esitetyllä perusteella ja viitaten maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan päätöksestä ja oikeusministeriön lausunnosta ilmeneviin oikeusohjeisiin katson, että kihlakunnanvouti ei ole menetellyt virheellisesti myydessään pakkohuutokaupalla Teiltä ulosmitatun meijerimaidon viitemäärän. Pakkohuutokaupassa kertyneen myyntihinnan kohtuullisuuden arvioinnin osalta viitataan siihen, mitä oikeusministeriö on asiasta lausunut ja katson, että kantelu ei tältä osin anna aihetta toimenpiteisiin.

Toimenpide

Saatan oikeusministeriön tietoon edellä esittämäni käsityksen erottamisoikeutta koskevan sääntelyn kehittämistarpeesta lähettämällä jäljennöksen tästä päätöksestä ministeriölle.